

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 474/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť mal. Š. V. a mal. J. V., zastúpených zákonnou zástupkyňou – matkou B. V., právne zastúpených advokátom JUDr. J. P. pre namietané porušenie čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 9 Co 284/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mal. Š. V. a mal. J. V. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2014 doručená sťažnosť mal. Š. V. a mal. J. V. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených zákonnou zástupkyňou – matkou B. V. pre namietané porušenie čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom

Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Co 284/2013. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 13. januára 2014.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou podanou v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku domáhali určenia, že do dedičstva po ich otcovi poručiteľovi J. L. (ďalej len „poručiteľ“), patria konkrétne označené nehnuteľnosti ležiace v kat. území S. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Žalobu odôvodnili tým, že poručiteľ 7. novembra 1997 uzavrel kúpnu zmluvu, ktorou sporné nehnuteľnosti predal spoločnosti I. s. r. o. V mene poručiteľa podpísal kúpnu zmluvu jeho syn Ing. M. L. ako poručiteľov prokurista, hoci v udelenej prokúre nebolo zahrnuté oprávnenie prokuristu scudzovať a zaťažovať nehnuteľnosti. Sťažovatelia preto považovali kúpnu zmluvu za neplatnú. Navyše, návrh na vklad do katastra nehnuteľností bol doručený až 25. novembra 1997, teda už po smrti poručiteľa a i v tomto prípade konal v mene poručiteľa prokurista, hoci smrťou poručiteľa oprávnenia prokuristu zanikli. Na základe uvedených podstatných skutočností vyslovili sťažovatelia presvedčenie, že zmluva o prevode sporných nehnuteľností je absolútne neplatná, čo znamená, že poručiteľ v momente svojej smrti bol stále vlastníkom sporných nehnuteľností, a preto tieto by mali byť zahrnuté do dedičstva po ňom, k čomu však v rámci prerokovania dedičstva nedošlo.

Rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 34/2007-255 zo 17. apríla 2013 bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá, keďže podľa názoru okresného súdu žalobcovia nemali naliehavý právny záujem na požadovanom určujúcom výroku tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 284/2013 z 19. septembra 2013 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Podľa názoru krajského súdu treba za rozhodujúce považovať, že sporné nehnuteľnosti sú teraz vedené ako vlastníctvo Slovenskej republiky – Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (teda žalovaného 5). Súdna prax v rámci vlastníckych žalôb pripúšťa žalobu, ktorou sa dedič domáha vyslovenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, keďže predmet dedičstva tvoria veci, ktoré v okamihu smrti patria

poručiťovi. Ide o posúdenie, či poručiť bol v deň svojej smrti vlastníkom danej veci. Navrhované určenie sa tu viaže ku dňu smrti poručiťa, a teda sa posudzuje podľa stavu, aký tu bol v okamihu jeho smrti. Pokiaľ sa takejto žalobe vyhovie, potom má rozsudok deklaratórnu povahu, čo znamená, že sa ním len potvrdzuje právny stav, ktorý tu bol v čase smrti poručiťa. Týmto rozhodnutím sa však nezakladajú navrhovateľovi voči odporcovi žiadne práva. Nie je ním deklarované, že by navrhovateľ ako právny nástupca poručiťa bol vlastníkom veci, ale ani to, že by odporca vlastníkom veci nebol. Okresný súd preto správne skúmal, či majú sťažovatelia naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Určovacia žaloba je svojou povahou preventívna. Má sa ňou predísť stavu neistoty týkajúcej sa určitého práva a má nastoliť istotu v ohrozených právnych vzťahoch. Ak už bolo právo porušené, nemá preventívna ochrana postavenia sťažovateľov žiaden zmysel, lebo jej prostredníctvom už nemožno budúce možné spory odvrátiť. V takomto prípade určovací žaloba nie je nástrojom prevencie a nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane sťažovateľov, ale k jej narušeniu na strane terajšieho vlastníka. Rozsudok krajského súdu bol právnomu zástupcovi sťažovateľov (podľa dátumovej pečiatky) doručený 13. novembra 2013.

Sťažovatelia so závermi krajského súdu nesúhlasia, keďže sú v rozpore so zisteným skutkovým stavom a nezodpovedajú zákonu. Krajský súd poprel zmysel ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, ako aj ustanovenia § 460 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože sa nesprávne vysporiadal s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu sťažovateľov. Konštatovaním jeho neexistencie odoprel sťažovateľom možnosť konať pred súdom a zmaril ich jedinú možnosť domáhať sa ochrany svojich práv. Odňatím možnosti konať pred súdom sa podľa stabilnej súdnej praxe rozumie postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj jeho rozhodnutím.

Sťažovatelia požadujú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 284/2013 s tým, aby bol rozsudok z 19. septembra 2013 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Požadujú tiež náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 2 795,92 €.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľa nepodali dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 284/2013 z 19. septembra 2013.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Jadrom podanej sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľov s tým, že ich určovací žaloba v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku bola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi. Sťažovatelia z toho vyvodzujú, že všeobecné súdy im odopreli možnosť konať pred súdom a zároveň zmarili jedinú možnosť domáhať sa ochrany ich práv. Rozhodnutiami všeobecných súdov došlo podľa ich názoru k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Vychádzajúc zo sťažostnej argumentácie je očividné, že sťažovatelia mohli podať proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť by sa opierala o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovatelia, vychádzajúc z ich vlastnej argumentácie, mali teda k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok, ktorý treba považovať za účinný a na ktorého použitie boli oprávnení. Napriek tomu však podľa zistenia ústavného súdu dovolanie nepodali. To zakladá neprípustnosť sťažnosti v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Treba napokon ešte dodať, že sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu v zmysle ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2014